

Kázeň z ev. Služieb Božích, Bratislava (NK), 29. 9. 2024, 8.30, 18. nedeľa po Trojici, ES: 315, 259, 203, 343, A 52, ep.: Sk 17, 16-21, ev.: Mt 22, 34-40; **téma: Ofsajd**

Skutky 17, 16 - 34: „¹⁶ Dokiaľ ich Pavel vyčkával v Aténach, rozhorľoval sa v ňom jeho duch vidiac, že je mesto oddané modloslužbe. ¹⁷ Zhovárал sa teda v synagóge so Židmi a s bohobojnými mužmi a na námestí deň po deň so všetkými, s ktorými sa práve zišiel. ¹⁸ Pustili sa s ním do debaty aj niektorí epikurejskí a stoickí filozofi. Jedni hovorili: Čo to chce povedať tento táraj? Iní zase: Tak sa zdá, že hlása cudzie božstvá. A to preto, že zvestoval Ježiša a vzkriesenie. ¹⁹ Chytili ho teda, odviekli na Areopág a povedali: Či môžeme zvedieť, čo je to za nové učenie, ktoré hlásaš? ²⁰ Lebo niečo neslýchané počúvajú naše uši; chceme teda zvedieť, čo to má byť. ²¹ Všetci Aténčania totiž, aj cudzinci, ktorí tam prebývali, na nič iné neboli takí ochotní, ako rozprávať alebo počúvať niečo nové. ²² Nato sa Pavel postavil prostred Areopágu a hovoril: Mužovia, Aténčania, zo všetkého vidím, že ste veľmi bohobojní; ²³ lebo keď som chodil po vašich svätyniach a obzeral si ich, našiel som aj oltár s nápisom: Neznámemu Bohu. Nuž, Toho, ktorého vy nepoznáte, a (predsa) ctíte, ja vám zvestujem. ²⁴ Boh, ktorý stvoril vesmír a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba a zeme, nebýva v chrámoch rukami vybudovaných ²⁵ a nedá si slúžiť ľudským rukám, akoby dačo potreboval; veď On sám dáva všetkým život, dýchanie a všetko. ²⁶ On urobil z jednej krvi všetky pokolenia ľudské, aby obývali celý povrch zeme; stanovil určité časy a hranice ich prebývania, ²⁷ aby hľadali Boha, či by Ho azda nenahmatali a nenašli. Veď On predsa nie je ďaleko od nikoho z nás, ²⁸ lebo Ním žijeme, hýbeme sa a trváme, ako aj ktorýsi z vašich básnikov povedal: Lebo aj my Jeho rod sme. ²⁹ Keďže sme teda rod Boží, nesmieme si myslieť, že božstvo je podobné zlatu alebo striebru, alebo kameňu, dielu ľudského umenia a dôvtipu. ³⁰ Ale na časy tejto nevedomosti nehľadí Boh, no teraz dáva zvestovať ľuďom, aby sa všetci všade kajali; ³¹ lebo určil deň, keď spravodlivo bude súdiť svet skrze Muža na to ustanoveného, a všetkým pomáha veriť v Neho tým, že Ho vzkriesil z mŕtvych. ³² Ako počuli o vzkriesení z mŕtvych, jedni sa posmievali a iní povedali: Budeme ťa o tomto aj inokedy počúvať. ³³ Tak odišiel Pavel spomedzi nich. ³⁴ Niektorí mužovia

pripojili sa však k nemu a uverili. Medzi nimi bol aj Dionýzios Areopagita, žena menom Damaris a iní.“

Milí bratia a milé sestry!

V športe sa tomu hovorí **ofsajd**. **Postavenie mimo hry**. Napr. vo futbale ide o situáciu, keď útočiaci hráč dostane prihrávku od spoluhráča v momente, keď je už bližšie k bráne súperovho tímu ako posledný brániaci hráč súpera. Dostane loptu, ale pre nedovolené postavenie už nemôže strieľať, dosiahnuť, čo je cieľom celej hry – dať gól. Ak by vtedy gól aj strelil, rozhodca ho neuzná, lebo pozícia strieľajúceho hráča prestala zodpovedať platným pravidlám. Bol mimo hry. V ofsajde.

Obrazne povedané **v ofsajde**, mimo hry“, **boli aj Aténčania**, o ktorých sme počuli zo Skutkov apoštolov. Aténčania mali mnoho božstiev, no ani v jednom nenašli skutočného Boha. Ich pozícia pri dosahovaní cieľa, pri hľadaní Boha, nezodpovedala platným Božím pravidlám. V čom urobili chybu? **Čo ich dostalo mimo hry?** Do ofsajdu, z ktorého nemohli dosiahnuť cieľ? A prečo je dôležité, aby sme si to všimli? – Nuž predovšetkým preto, lebo **v ich chybách sa zrkadlí** nielen postoj Aténčanov k Pavlovi, ale najmä **prístup človeka k Božiemu slovu** a tým aj **k Bohu samému**. A to je už nielen dávna história, ale aj náš príbeh.

Prvou chybou Aténčanov bolo, že čast poslucháčov Pavla priamo odmietla. Boli to tí

najvzdelanejší filozofi, myslitelia. Pavla označili za táraja, za človeka, ktorý nemá dosť jasno v tom, čo hovorí.

Koľko nešťastí už povstalo z neochoty vypočúť si toho druhého? Z urýchlenného mávnutia rukou nad tým, že čo hovorí druhý nemá zmysel. O koľko menej konfliktov v našich rodinách, cirkvi i medzi národmi by bolo, keby sme sa lepšie a ochotnejšie vzájomne počúvali?!

Ešte tragickejšie je, keď mávneme rukou nad Božím slovom – teda aj nad Bohom samým. Ľudová múdrosť hovorí: „Komu niet rady, tomu niet pomoci.“ A filozof C. S. Lewis tvrdí: **„Napokon zostanú iba dva druhy ľudí: Jedni, ktorí povedia Bohu: Bud' vôľa Tvoja a druhí, ktorým Boh povie: Bud' vôľa tvoja.“** Kto odmieta počúvať Božie slovo, zaradzuje sa do tej druhej skupiny.

Druhý chybný postoj vyjadruje Sk 17, v 21. verši: „Všetci **Aténčania** totiž, aj cudzinci, ktorí tam prebývali, **na nič iné neboli takí ochotní, ako rozprávať alebo počúvať niečo nové.**“ Zdalo by sa, že oproti nechuti počúvať a oproti označeniu Pavla za táraja, je toto pravý opak. **Obrovská túžba**, priam zvedavosť **po niečom novom** a neobvyklom, bola pre Aténčanov typická. Je veľmi dobré, ak pri našich stretnutiach – najmä na Službách Božích – očakávame niečo nové. **Pri stretnutí s Božím**

slovom máme očakávať niečo nové: nové Božie oslovenie, nové Božie zásahy, nové – dosiaľ nám skryté – obzory. Bolo by to nanič, keby sme podľa zvestovaného nechceli aj žiť.

Pavel zvestoval Aténčanom niečo nové. Brnkol im na strunu. Neboli to iba informácie, ktoré by rozšírili ich vedomosti, no k ničomu ich nezaväzovali. **Pavel v Aténach hovoril o Bohu, ktorý je Stvoriteľom sveta. Pánom všetkého. Pánom aj nad твоjím a mojím životom. Má na nás plný nárok.** Vždy, keď sa nám Pán Boh prihovára, nie sú to hocijaké nezáväzné informácie, s ktorým urobíme, čo chceme. **Božie slovo ani Služby Božie nemôžu zostať iba akýmsi „predstavením“, po vypočutí ktorého odídeme a v našom žití to nemusí mať žiadne dôsledky.**

Počul som dvoch kazateľoch: jednom, s mnohoročnou praxou, ktorý povedal: „Či kážem dobre alebo slabo, nič sa nemení. Keď slabo, ľudia ma kritizujú, a možno už viac neprídu. Keď lepšie, povedia, že to bolo pekné, ale v praxi – v ich životoch sa nič nemení... Sú to málo povzbudivé slová. Bolo by tragické, keby platili aj o nás.

Druhý kazateľ kázal veľmi krátko. Azda len 7 – 8 minút. Ľudia ho počúvali radi, no mánilo sa im to. Prišli za ním s požiadavkou, aby kázal dlhšie.

On odvetil: „To vám stačí. Chcem, aby sme radšej všetci spoločne žili, čo počúvame.“

Nechcem rozvíjať úvahy, koľko minút má trvať kázeň. Chceme sa poučiť z chýb Aténčanov. **Nielen zvedavo, s očakávaním počúvať, ale Božie slovo predovšetkým žiť.** To platí pre poslucháčov a rovnako aj pre kazateľov. **Aténčania však o to nestáli.**

To tretie čo Aténčanov stavalo mimo hru, čo im bránilo dosiahnuť cieľ, bola **ich pomýlená predstava o Bohu.** Atény boli mestom umenia a filozofie. Krásne stavby, mená hrdinov minulosti ako Herakles, Herkules, básnici ako Homér či filozofi Sokrates, Platón a Aristoteles – to všetko malo posilňovať vedomie Aténčanov, že **majú byť na čo hrdí, že majú čo dať svetu.** Popri tom sa v meste nachádzalo aj mnoho pohanských svätýň, čo len upevňovalo dojem, že v meste vládne Božia prítomnosť. Ved' uctievanie rozličných božstiev prebiehalo vo veľkom. Týmto kultúrnym, vzdelaným a navonok zbožným ľuďom zvestuje Pavel **Boha, ktorý je nezávislý od vôle ľudí, od ich uctievania.**

Pavel Aténčanom ukázal, že nielen oni so svojou minulosťou, ale predovšetkým on s posolstvom evanjelia im má čo dať. **Zvestuje im Boha, ktorý je osobným Bohom.** Zasahujúcim do behu sveta i životov ľudí. Hoci Pavel nepohrda slávnou minulosťou Atén, odvažuje sa ich

vzdelaným obyvateľom hovoriť **o časoch nevedomosti.** Je nevedomosť – či už v dobe dávnej alebo súčasnej – nazdávať sa, že Pán **Boh** od nás niečo potrebuje, že Ho môžeme kamsi zavrieť a obsluhovať. Viac ako o uctievanie obradmi stojí o vzťah. **Nie je odkázaný na naše služby, no chce mať s nami spoločenstvo a túži, aby sme ho naplno prežívali.**

Myslíte, že by manželke padlo dobre, keby jej muž povedal: „Vážim si ťa, ale neviem, či ťa mám ešte rád? Ak práve od teba nepotrebujem tvoju pomoc a službu, nijako veľmi mi nechýbaš“ ...

Pavel vo svojej zvesti Aténčanom zdôraznil, že **Boh je Ten, ktorý všetko dáva, že bez Neho by sme ani nežili,** lebo **„Ním žijeme, hýbeme sa a trváme.“** **Bez Neho hynieme, zostávame zomdlene stáť, nie sme ničím.**

To isté slovo - že Pána Boha bytostne potrebujeme - znie dnes nám. Slovo, že Boh tu nie je preto, aby sme Mu my slúžili, ale aby On slúžil nám. Pravdaže, nie ako ten, kto nám je poddaný, ale ako Otec, plný lásky a milosrdenstva ku všetkým. Každému z nás určil čas, aby sme Ho hľadali.

Ako slávnostné potvrdenie toho, že Pán Boh túži po úprimnom vzťahu s nami, znie slovo: **„Ved' On (Boh) predsa nie je ďaleko od nikoho z nás.“**

Na úvod som hovoril o ofsajde, zlom postoji, ktorý bránil Aténčanom nájsť Boha. Ak hráč, ktorý je v ofsajde, sa v tomto nesprávnom postavení dotkne lopty, rozhodca zapíska. **Nielenže nemôže dať gól, ale musí odovzdať loptu súperovi. Kto zostáva v zlom postavení, zlom postoji voči Bohu, tomu Pán Boh vezme jeho príležitosť.** Slovo Božie zo Sk 17. kap. hovorí aj o Božom súde a o vymedzenom čase, ktorý máme tu na zemi. Raz sa pre nás tento čas skončí. Boh, Ten najspravodlivejší rozhodca i nám odpíska „koniec zápasu“. Božie slovo však nechce hovoriť predovšetkým o súde.

Ústrednou v Božom slove je zvesť o Božej blízkosti, najlepšie dosvedčenej v diele Pána Ježiša Krista. Slávna skutočnosť, že nebeský Otec vzkriesil Ježiša z mŕtvych, má byť pomocou aj pre tvoju i moju vieru. Vzkriesenie Pána Ježiša Krista je nádejou aj pre náš život (por: Ján 14, 19b: /Pán Ježiš povedal/: „Pretože ja žijem, aj vy budete žiť.“) Istotou, že **Boha nemusíme hľadať podľa našich predstáv, ale sme prijať Jeho pozvanie.** Zvestou o Ježišovom vzkriesení sme dnes opäť pozvaní k životu viery, k dennodennému vzťahu s naším Stvoriteľom a Spasiteľom.

Kristovo vzkriesenie je aj posolstvo, ktoré rozdeľuje. Pozýva všetkých k viere, no nikoho nenúti. Z Písma sme počuli o mužovi

Dionýziovi, žene Damaris a iných nemenovaných, ktorí uverili. Počuli sme však aj o posmievačoch, ktorí si zvesť o záchrane pre večný život, ktorú máme v Kristovi, nechávali na iné časy: „*Budeme ťa (Pavel) o tomto aj inokedy počúvať.*“ **Je na nás, či túžime s veriacimi povedať Pánovi: „Bud' vôľa Tvoja“, alebo či nám Boh odpíska náš ofsajd a povie: „Bud' vôľa tvoja.“** Amen.

Martin Šefranko, evanjelický a. v.

farár

Modlitba:

Pane Bože, vyznávame, že máme o Tebe neraz pomýlené predstavy, že sa snažíme pristupovať k Tebe inak, než je Tvoja svätá vôľa.

Ďakujeme, že si zhovievavý a dávaš nám čas na zmenu zmýšľania a života.

Pomôž nám s radosťou počúvať Tvoj hlas a rozoznávať ho od hlasu nepriateľa. Veď Pane, ku komu pôjdeme! Slová večného života máš, a my sme uverili a poznali, že Ty si Kristus, Ten Svätý Boží.

Ďakujeme, že sme od Teba očakávať nové veci: Tvoje nové oslovenie, Tvoje nové zásahy, nové - dosiaľ nám skryté - obzory. Prosíme, posilni nás, aby sme Tvoje slovo nielen počúvali, ale boli ho ochotní a schopní žiť. Udeľ nám k tomu moc svojho Svätého Ducha. Amen.

